

# Redogörelse för investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Livförsäkringsaktiebolag (publ) (LEI-kod: 5493000M8THYN8D51395)

## Innehåll

1	Sammanfattning.....	2
2	Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer .....	4
3	Beskrivning av poliyr för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer.....	11
4	Policyer för aktieägarengagemang .....	14
5	Hänvisningar till internationella standarder .....	16
6	Historisk jämförelse .....	17

# 1 Sammanfattning

Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Liv) (5493000M8THYN8D51395) beaktar de huvudsakliga negativa konsekvenserna av sina investeringsbeslut för hållbarhetsfaktorer. Föreliggande redogörelse är den konsoliderade redogörelsen för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer för Länsförsäkringar Liv.

Denna redogörelse för de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer omfattar referensperioden från 1 januari till den 31 december 2025.

En sammanfattning av de indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling (på engelska: *Principal Adverse Impact Indicators, PAI-indicators*) som Länsförsäkringar Liv prioriterat beaktar i investeringsprocessen presenteras i [Tabell 1](#). I [Tabell 3](#) beskrivs alla indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser som Länsförsäkringar Liv beaktar i sin investeringsprocess.<sup>1</sup>

Indikatorerna i [Tabell 3](#) är fördelade i tre kategorier: investeringsobjekt, fastigheter samt statliga och överstatliga enheter. Under referensperioden hade Länsförsäkringar Liv 77 procent av sina investeringar i kategorin investeringsobjekt (noterade och onoterade aktier, företagsobligationer, illikvida fonder), 0 procent i fastigheter and 23 procent i stater och överstatliga enheter (obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av stater, överstatliga organisationer, regioner och kommuner).

I beräkningsunderlaget till indikatorvärdena i [Tabell 3](#) ingår endast investeringar för vilka Länsförsäkringar Liv har rapporterade data eller, i brist på rapporterade data, estimerade data från våra dataleverantörer. I kolumnen "Förklaring" i [Tabell 3](#) anges hur stor andel av investeringarna i den aktuella kategorin som Länsförsäkringar Liv ingår i beräkningsunderlaget (täckningsgraden).

**Tabell 1. Sammanställning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som Länsförsäkringar Liv prioriterar**

Tillämpas på	Område	Indikator på huvudsaklig negativ konsekvens för hållbar utveckling	Tabell	Nummer
Investeringsobjekt	Utsläpp av växthusgaser	Investeringsobjektets växthusgasintensitet	1	3
		Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	1	4
	Sociala förhållanden och personalfrågor	Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	1	10
		Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	1	14
	God hälsa och välbefinnande	Spel om pengar	Andra indikatorer	
		Tobak	Andra indikatorer	
Statliga och överstatliga enheter	Sociala aspekter	Genomsnittsvärde för yttrandefrihet	3	19
	Mänskliga rättigheter	Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter	3	20
	Styrning	Graden av korruption i genomsnitt	3	21
		Icke-samarbetsvilliga skattejurisdiktioner	3	22

<sup>1</sup> Tabell 3 omfattar indikatorerna för negativa konsekvenser enligt tabell 1 i bilaga 1 till de tekniska standarderna till Disclosure-förordningen, relevanta indikatorer från tabell 2 och 3 samma förordning (minst en/tabell) samt av Länsförsäkringar Liv valda andra indikatorer.

## Summary

Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) (Länsförsäkringar Liv) (5493000M8THYN8D51395) considers principal adverse impacts of its investment decisions on sustainability factors. The present statement is the consolidated statement on principal adverse impacts on sustainability factors of Länsförsäkringar Liv.

This statement on principal adverse impacts on sustainability factors covers the reference period from 1 January to 31 December 2025.

A summary of the Principal Adverse Impact Indicators that Länsförsäkringar Liv pay prioritized consideration to in its investment process is presented in Tabell 2. Tabell 3 describes all the principal adverse impacts that Länsförsäkringar Liv considers in its investment process.

The indicators in Tabell 3 are distributed between three categories: investee companies (in Swedish; investeringsobjekt), real estate assets (fastigheter) and sovereigns and supranationals (stater och överstatliga enheter). During the reference period Länsförsäkringar Liv had 77 percent of its investments in investee companies (listed and unlisted equity, corporate bonds, illiquid collective investment), 0 percent in real estate assets and 23 percent in sovereigns and supranationals (bonds issued by central governments, supranational government institutions, regional governments or local authorities).

To calculate the indicators in table 3 Länsförsäkringar Liv only include investments for which it has reported data or, when reported data is lacking, estimated data from our data providers. The percentage of investments in the relevant category that is included in the calculation (the coverage ratio (in Swedish: täckningsgrad)) is indicated in column "Förklaringar" of table 3.

**Tabell 2. Summary of Principal Adverse Impact indicators that Länsförsäkringar Liv pay prioritized consideration to**

Applicable to	Theme	Principal Adverse Impact indicator	Table	Number
Investee companies	Greenhouse gas emissions	GHG intensity of investee companies	1	3
		Exposure to companies active in the fossil fuel sector	1	4
	Social and employee matters	Violations of UN Global Compact principles and Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Guidelines for Multinational Enterprises	1	10
		Exposure to controversial weapons (anti-personnel mines, cluster munitions, chemical weapons and biological weapons)	1	14
	Good health and well-being	Gambling	Other indicators	
		Tobacco	Other indicators	
Sovereigns and supranationals	Social	Average freedom of expression score	3	19
	Human rights	Average human rights performance	3	20
	Governance	Average corruption score	3	21
		Non-cooperative tax jurisdictions	3	22

## 2 Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Tabell 3 Beskrivning av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt									
KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER									
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser <sup>2</sup>					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2025	2024	2023	2022	2021		
Utsläpp av växthusgas er	1.1. Utsläpp av växthusgaser	Scope 1 - växthusgasutsläpp (ton CO2e)	42 201	30 318	29 470	29 198	ET <sup>3</sup>	Täckningsgrad <sup>4</sup> 2025: 80% (2024: 81%, 2023: 65 %, 2022: 64 %).	<p><b>Mål</b> Länsförsäkringar AB-koncernen har antagit en klimatambition om klimatneutralitet senast år 2045 (läs mer i avsnitt 3.2). Ett delmål är att växthusgasintensiteten scope 1-2 för noterade aktier i Länsförsäkringar Livs förvaltningsformer vid utgången av 2027 ska vara halverad i jämförelse med 2019.</p> <p><b>Genomlysning och integration</b> Investeringsobjekt bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland klimatutsläpp, växthusgasintensitet och vetenskapliga klimatmål. Investeringsobjekt genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera och följa utvecklingen för dessa indikatorer.</p> <p><b>Påverkan</b> Påverkansarbete bedrivs mot utvalda investeringsobjekt utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. bedömda risker, såsom höga koldioxidutsläpp och/eller betydande klimatrisker, samt baserat på exponering mot portföljbolagen. Arbetet bedrivs i egen regi, via externa förvaltare, påverkansleverantör och globala investeransinitiativ (se Tabell 5). På lansforsakringar.se/tradansvarsfullainv under rubriken <i>Aktivt ägar- och påverkansarbete i våra traditionella förvaltningsformer</i> finns en Fokuslista som redovisar vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringars påverkansarbete.</p> <p><b>Inkludering</b></p>
		Scope 2 - växthusgasutsläpp (ton CO2e)	16 531	14 777	10 924	9 938	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 81 %, 2023: 65 %, 2022: 64 %).	
		Scope 3 - växthusgasutsläpp (ton CO2e)	1 831 786	823 731	1 037 717	560 345	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 81 %, 2023: 65 %, 2022: 61 %). För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	
	Sammanlagda utsläpp av växthusgaser (ton CO2e)	1 890 518	868 826	1 078 110	599 481	ET	Täckningsgraden 2025: 80 % (2024: 81 %, 2023: 65 %, 2022: ET). För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.		
	1.2. Koldioxidavtryck	Koldioxidavtryck (ton CO2e/mEUR)	337,2	161,9	256,2	189,4	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 81 %, 2023: 65 %, 2022: 61 %). Omfattar scope 1-3. För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	

<sup>2</sup> Indikatorvärdet beräknas på investeringarna i aktuell kategori som Länsförsäkringar har data för (läs mer i not 4).

<sup>3</sup> Ej tillämplig, ET.

<sup>4</sup> Täckningsgrad: Andelen investeringar i aktuell kategori (a) investeringsobjekt, b) fastigheter eller c) statliga och överstatliga enheter) för vilka det finns rapporterade data som behövs för att beräkna indikatorvärdet, eller, om rapporterade data saknas, externt estimerade data och därmed ingår i beräkningsunderlaget för indikatorn. I samtliga fall används senast rapporterade data, vilket betyder att datan inte alltid gäller för referensperioden. Indikatorvärdena för 2025 beräknades på data som var tillgänglig 2025-05-06.

	1.3. Investeringsobjektets växthusgasintensitet	Investeringsobjektets växthusgasintensitet (ton CO2e/mEUR)	1 636,4	590,6	1 028,7	488,5	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 81 %, 2023: 64 %, 2022: 61 %). Omfattar scope 1-3. För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	<p>- <i>Fonder med klimatindex</i>: Investerar i aktiefonder som följer index med särskilda hållbarhetskriterier inom klimatområdet.</p> <p>- <i>Lösningbolag</i>: Investeringsobjekt vars produkter, tjänster eller verksamhet bidrar till minskade utsläpp eller med lösningar till klimatomställningen.</p> <p>- <i>Omställningsbolag</i>: Utvalda kraft- och energibolag kan väljas in om de utifrån fastställda kriterier bedöms vara i omställning och minskar sin klimatpåverkan. På lansforsakringar.se/ansvarfullainvesteringar under rubriken <i>Exkluderings- och omställningskriterier</i> presenteras aktuella omställningskriterier och omställningsbolag.</p> <p><b>Exkludering</b> Investeringar görs inte i bolag som träffas av exkluderingskriterier för fossila bränslen, t.ex. gruv- och energibolag med stor klimatpåverkan via utvinning och förbränning av kol samt prospektering och utvinning av olja och gas. På lansforsakringar.se/ansvarfullainvesteringar under rubriken <i>Exkluderings- och omställningskriterier</i> presenteras aktuella exkluderingskriterier och exkluderade bolag.</p>
	1.4. Exponering mot företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen	Andel av investeringar i företag som är verksamma inom sektorn för fossila bränslen (%)	1,3	1,6	3,0	3,7	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 65%, 2023: 64 %, 2022: 44 %). För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	
	1.5. Andel av icke-förnybar energiförbrukning och energiproduktion	Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiförbrukning jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor (%)	37,5	43,8	40,1	43,1	ET	Täckningsgrad 2025: 73 % (2024: 64 %, 2023: 61 %, 2022: 56 %).	
		Investeringsobjektets andel av icke-förnybar energiproduktion från icke-förnybara energikällor jämfört med förnybara energikällor, uttryckt i procent av totala energikällor (%)	0,4	38,7	11,9	65,3		Täckningsgrad 2025: 73 % (2024: 0,7 %, 2023: 2 %, 2022: 0,5 %). Det låga indikatorvärdet 2025 och den tidigare låga täckningsgraden beror på att Länsförsäkringar Liv har begränsad exponering mot investeringsobjekt som har energiproduktion.	
	1.6. Energiförbrukningsintensitet per sektor med stor klimatpåverkan	Energiförbrukning i GWh per miljon euro i intäkter från investeringsobjekt, per sektor med stor klimatpåverkan (GWh/mEUR)	0,1	0,4	0,6	1,0	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 38 %, 2023: 39 %, 2022: 31 %).	
Biologisk mångfald	1.7. Verksamhet som negativt påverkar områden med känslig biologisk mångfald	Andel av investeringar i investeringsobjekt med platser/projekt belägna i eller i närheten av områden med känslig biologisk mångfald där investeringsobjektens verksamhet påverkar dessa områden negativt (%)	0,9	0,7	1,1	0,5	ET	Täckningsgrad 2025: 67 % (2024: 58 %, 2023: 56 %, 2022: 40 %).	<b>Påverkan</b> Påverkansarbete bedrivs mot utvalda investeringsobjekt (i egen regi, via påverkansleverantör och via initiativ) utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. baserat på risker inom området biologisk mångfald samt baserat på exponering (se Tabell 5).

Vatten	1.8. Utsläpp till vatten	Ton utsläpp till vatten som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt (ton/mEUR)	0,001	0,002	0,002	0,005	ET	Täckningsgrad 2025: 34 % (2024: 35 %, 2023: 31 %, 2022: 28 %).	<b>Påverkan</b> Påverkansarbete bedrivs mot utvalda investeringsobjekt utifrån ett antal urvals-principer, bl.a. baserat på risker inom området utsläpp till vatten samt baserat på exponering (se Tabell 5).
Avfall	1.9. Farligt avfall och radioaktivt avfall	Ton farligt avfall och radioaktivt avfall som genereras av investeringsobjekt per miljon investerade euro, uttryckt som ett vägt genomsnitt (ton/mEUR)	32,9	28,4	1,8	4,5	ET	Täckningsgrad 2025: 74 % (2024: 71 %, 2023: 64 %, 2022: 31 %).	<b>Påverkan</b> Påverkansarbete bedrivs mot utvalda investeringsobjekt utifrån ett antal urvalsprinciper, bl.a. baserat på risker inom området farligt avfall samt baserat på exponering (se Tabell 5).

**INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR**

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
		2025	2024	2023	2022	2021			
Sociala förhållanden och personalfrågor	1.10. Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt som har varit inblandade i brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag (%)	1.0	3.8	13.8	4.3	ET	Täckningsgrad 2025: 56 % (2024: 61 %, 2023: 57 %, 2022: 48 %). För kommentar till förändringen i indikatorvärdet, se avsnitt 6. Historisk jämförelse.	<b>Genomlysning och integration</b> Investeringar bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland efterlevnad av internationella överenskommelser som OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN Global Compacts för ansvarsfullt företagande. Portföljbolag genomlys regelbundet i syfte att utvärdera efterlevnad och identifiera eventuella överträdelser mot internationella principer och överenskommelser.
	1.11. Inga processer och efterlevnadsmekanismer för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan strategier för att övervaka efterlevnaden av FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag eller mekanismer för klagomålshantering av brott mot FN:s globala överenskommelse eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag (%)	0.5	3.8	2.8	0.1	ET	Täckningsgrad 2025: 77 % (2024: 70 %, 2023: 68 %, 2022: 55 %).	<b>Påverkan</b> Påverkan inleds som regel mot investeringsobjekt som i genomlysningen identifierats ha misstänkta eller bekräftade överträdelser mot internationella principer och överenskommelser. Syftet med påverkan är att förmå investeringsobjekt att vidta adekvata åtgärder för komma till rätta med överträdelserna och undvika framtida överträdelser. Om påverkansarbetet över tid och efter eskaleringsåtgärder varken leder framåt eller om investeringsobjekt inte vidtar adekvata åtgärder kan det exkluderas.
	1.12. Ojusterad löneklyfta mellan könen	Genomsnittlig ojusterad löneklyfta mellan könen hos investeringsobjekt (%)	14.2	10.3	14.3	13.4	ET	Täckningsgrad 2025: 49 % (2024: 41 %, 2023: 29 %, 2022: 19 %). Indikatorvärdet uttrycker skillnaden mellan män och kvinnors respektive medellön	-

								uttryckt i procent av mäns medellön.	
	1.13. Jämnare könsfördelning i styrelserna	Genomsnitt för manlig och kvinnlig representation bland styrelse-ledamöter i investeringsobjekt, uttryckt i procentandel av samtliga styrelseledamöter (% män i styrelsen)	34,5	61,6	64,9	63,5	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 72 %, 2023: 60 %, 2022: 67 %).	<b>Påverkan</b> Påverkansarbetet ska vad gäller direktägda investeringsobjekt bidra till att styrelser, med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede, väsentliga hållbarhetsfaktorer och övriga förhållanden, uppnår en ändamålsenlig sammansättning präglad av mångsidighet avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund.
	1.14. Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen)	Andel av investeringar i investeringsobjekt som är involverade i tillverkning eller försäljning av kontroversiella vapen (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	ET	Täckningsgrad 2025: 80 % (2024: 64 %, 2023: 62 %, 2022: 44 %). Indikatorvärdet är inte avrundat.	<b>Exkludering</b> Investeringar görs inte i investeringsobjekt som träffas av exkluderingsskriterier för kontroversiella vapen, t.ex. bolag involverade i landminor, klustervapen, kemiska- och biologiska vapen, vit fosfor, utarmat uran.
Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter									
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod
			2025	2024	2023	2022	2021		
Miljö	1.15. Växthusgas-intensitet	Investeringsobjektens växthusgasintensitet (ton CO2e/mEUR)	-	-	175,5	90,0	ET	Täckningsgrad 2025: 0 % (2024: 0 %, 2023: 0,7 %, 2022: 5 %). Data saknas för investeringarna i denna kategori. <sup>5</sup> Täckningen 2023 omfattade enbart svenska statsobligationer. Under 2024 och 2025 ägde Länsförsäkringar Liv inte några svenska statsobligationer.	<b>Genomlysning och integration</b> Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter, inklusive kommuner och regioner, bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv. <b>Inkludering</b> Investeringar i hållbara obligationer från statliga och överstatliga enheter samt kommuner och regioner väljs in om obligationen och emittenten möter uppställda kriterier, bl.a. om obligationerna finansierar projekt för att reducera växthusgas-utsläpp.
Sociala aspekter	1.16. Investeringsobjektens hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar	Antal länder där investeringsobjekten har sin hemvist där det förekommer bristande samhällsansvar (i absoluta tal och relativa tal, dividerat med samtliga länder där	-	-	0 0	0 0	ET	Täckningsgrad 2025: 0 % (2024: 0 %, 2023: 0,7 %, 2022: 5 %). Data saknas för investeringarna i denna kategori. <sup>6</sup> Täckningen 2023 omfattade enbart svenska statsobligationer. Under 2024	<b>Genomlysning och integration</b> Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter, inklusive kommuner och regioner, bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland samhällsansvar. <b>Exkludering</b>

<sup>5</sup> Överstatliga enheter inväntar förtydliganden från EU om hur de ska rapportera sin påverkan.

<sup>6</sup> Överstatliga enheter inväntar förtydliganden från EU om hur de ska rapportera sin påverkan.

		investeringsobjekten har sin hemvist), enligt internationella fördrag och konventioner, Förenta nationernas principer och, i förekommande fall, nationell lagstiftning. (stycken resp. %)							och 2025 ägde Länsförsäkringar Liv inte några svenska statsobligationer.	Investering görs inte i statsobligationer från stater som sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter. Investeringar i hållbara obligationer från överstatliga enheter som finansierar insatser i ett land som exkluderas enligt ovan kan göras i syfte att främja miljörelaterade eller sociala effekter i det landet.
Indikatorer som gäller för investeringar i fastigheter										
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
			2025	2024	2023	2022	2021			
Fossila bränslen	1.17. Exponering mot fossila bränslen genom fastigheter	Andel av investeringar i fastigheter som är involverade i utvinning, lagring, transport eller tillverkning av fossila bränslen (%)	-	-	-	-	-	ET	Länsförsäkringar Liv har inga direktinvesteringar i enskilda fastigheter.	ET
Energi-effektivitet	1.18. Exponering mot energieffektiva fastigheter	Andel av investeringar i energieffektiva fastigheter (%)	-	-	-	-	-	ET		ET
Andra indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer										
<b>KLIMATRELATERADE INDIKATORER OCH ANDRA MILJÖRELATERADE INDIKATORER</b>										
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling		Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
			2025	2024	2023	2022	2021			
Indikatorer som gäller för investeringar i investeringsobjekt										
Utsläpp	2.4. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp	Andel av investeringar i investeringsobjekt utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp som syftar till att anpassa sig till Parisavtalet (%)	50,9	60,3	64,8	70,8	ET	Täckningsgrad 2025: 86 % (2024: 81 %, 2023: 80 %, 2022: 71 %).	<b>Mål</b> Länsförsäkringar AB-koncernen har antagit en klimatambition om klimatneutralitet senast år 2045 (läs mer i avsnitt 3.2). Ett delmål för Länsförsäkringar Livs förvaltningsformer är att deras andel investeringar i portföljbolag med verifierade vetenskapliga klimatmål successivt ska öka. <b>Genomlysning och integration</b> Investeringar bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland klimatmål, strategier och satsningar för minskning av utsläpp i linje med Parisavtalet. Särskilt fokus läggs på bolags åtaganden mot "Science Based Target" initiativet (SBTi). Initiativet syftar till att bolag utvecklar och antar vetenskapligt grundade klimatmål som sedan verifieras av SBTi. Portföljbolag genomlysas regelbundet i syfte att utvärdera	

									hur stor andel som fått sina vetenskapliga klimatmål verifierade eller gjort åtaganden att utveckla sådana. Vidare görs framåtblickande analyser av noterade aktieinnehav för att följa utveckling av antagna klimatmål mot Parisavtalet (läs mer i avsnitt 5). <b>Påverkan</b> Påverkansarbete bedrivs mot utvalda investeringsobjekt (i egen regi och via initiativ) i syfte att förmå dem att utveckla och anta vetenskapligt grundade klimatmål, samt förbättra bolagens hantering av klimatrisker, styrning av klimatarbetet, minska utsläppen och stärka transparensen kring klimatrelaterade finansiella risker (se Tabell 5).
INDIKATORER FÖR SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONALFRÅGOR, RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER SAMT FRÅGOR RÖRANDE BEKÄMPNING AV KORRUPTION OCH MUTOR									
Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
		2025	2024	2023	2022	2021			
Indikatorer som gäller för investeringar i statliga och överstatliga enheter									
Sociala aspekter	3.19. Genomsnittsvärde för yttrandefrihet	Mäter i vilken utsträckning politiska och civila samhällsorganisationer kan verka fritt inbegripet en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	-	-	1,5	1,5	ET	Täckningsgrad 2025: 0 % (2024: 0 %, 2023: 0,7 %, 2022: 5 %) Data saknas för investeringarna i denna kategori. Täckningen 2023 omfattade enbart svenska statsobligationer. Under 2024 och 2025 ägde Länsförsäkringar Liv inte några svenska statsobligationer. För indikatorn 3.19 användes <i>Voice and Accountability</i> i Världsbankens Worldwide Governance Indicators projekt (WGI-projekt). Indikatorn mäter i vilken utsträckning ett lands medborgare kan delta i att välja sin regering, har yttrandefrihet, föreningsfrihet och en fri media	<b>Genomlysning och integration</b> Investeringar i obligationer från statliga och överstatliga enheter bedöms integrerat utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade perspektiv, däribland yttrandefrihet mänskliga rättigheter, graden av korruption och om staten eller jurisdiktionen finns upptagen på EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. <b>Exkludering</b> Investering görs inte i statsobligationer från stater som sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta, kränker mänskliga rättigheter samt som återfinns på EU:s förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.
Mänskliga rättigheter	3.20. Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter	Mätning av respekten för mänskliga rättigheter i genomsnitt i investeringsobjekt med hjälp av en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	-	-	1,0	1,0	ET	För indikator 3.20 användes <i>Global Rights Index</i> och dess fem områden: civila friheter, rätten att etablera eller ansluta sig till fack-föreningar, fackförenings-aktiviteter, rätten till kollektivförhandlingar och rätten att strejka.	

Styrning	3.21. Graden av korruption i genomsnitt	Mätning av den upplevda nivån av korruption inom den offentliga sektorn med hjälp av en kvantitativ indikator som förklaras i förklaringskolumnen	-	-	2,1	2,1	ET	För indikator 3.21 användes <i>Control of Corruption</i> inom Världsbankens WGI-projekt. Indikatorn mäter uppfattningen om i vilken utsträckning offentlig makt utövas för privat vinning, inklusive både små- och storskalig korruption, såväl som av eliten och starka privata intressen (" <i>capture of the state</i> ").
	3.22. Icke-samarbetsvilliga skattejurisdiktioner	Investeringar i jurisdiktioner på EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.	-	-	0,0	0,0	ET	Indikator 3.22 anger antalet investeringar med hemvist i jurisdiktioner som tas upp på EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet.

#### ANDRA INDIKATORER PÅ NEGATIVA KONSEKVENSER FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Indikator på negativa konsekvenser för hållbar utveckling	Mått	Konsekvenser					Förklaring	Vidtagna åtgärder, och planerade åtgärder och mål för nästa referensperiod	
		2025	2024	2023	2022	2021			
God hälsa och välbefinnande	A.1. Spel om pengar	Andel av investeringar i investeringsobjekt vars omsättning från kommersiellt spel om pengar på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande) överstiger 5 procent (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	ET	Täckningsgrad 2025: 100 % (2024: 97 %, 2023: 73 %, 2022: 44 %.) Indikatorvärdet är inte avrundat.	<b>Exkludering</b> Investering görs inte i investeringsobjekt som träffas av exkluderingskriterier för spel om pengar, t.ex. bolag involverade i utveckling, drift, förvaltning och/eller marknadsföring av aktiviteter som omfattar spel på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). Både bolag som bedriver online-spel samt landbaserad spelverksamhet träffas av kriteriet.
	A.2. Tobak	Andel av investeringar i investeringsobjekt vars omsättning från produktion av tobaksprodukter överstiger 5 procent (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	ET	Täckningsgrad 2025: 100 % (2024: 97 %, 2023: 73 %, 2022: 44 %.) Indikatorvärdet är inte avrundat.	<b>Exkludering</b> Investering görs inte i investeringsobjekt som träffas av exkluderingskriterier för tobak vilket omfattar bolag som är involverade i produktion av tobaksprodukter. Bolag som distribuerar tobaksprodukter så som matvarukedjor, omfattas inte av kriteriet.

### 3 Beskrivning av policyer för att identifiera och prioritera de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Liv ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen och omfattas av den koncerngemensamma styrningen avseende hållbarhetsarbetet som inkluderar en *Policy för ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning*. Policyn beskriver övergripande hur arbetet med ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning ska bedrivas inom koncernen. Policyn fastställs årligen av Länsförsäkringar AB:s styrelse och senast 2026-05-11. Den finns tillgänglig i sin helhet på [lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar](https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar) under rubriken *Policy och styrning inom ansvarsfulla investeringar*.<sup>7</sup>

Länsförsäkringar Livs övergripande mål för förvaltningen är att långsiktigt skapa största möjliga värde för sina kunder. Bolagets arbete med ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning avser bidra till det övergripande målet. Avsikten är att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna i förvaltningsformerna och samtidigt bidra till ett urval av FN:s globala mål samt motverka negativa konsekvenser för hållbar utveckling.

#### 3.1 Identifiering av huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Liv definierar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling som konsekvenser som motverkar FN:s globala mål (Agenda 2030) samt Parisavtalet.

Länsförsäkringar Liv identifierar och utvärderar huvudsakliga negativa konsekvenser i sina förvaltningsformers investeringar genom hållbarhetsinriktad genomlysning av olika hållbarhetsindikatorer. Genomlysningen görs inför nyinvesteringar och regelbundet för befintliga investeringar. Prioriteringen av huvudsakliga negativa konsekvenser beskrivs i nästa avsnitt.

Förvaltningsformernas investeringar i kategorin investeringsobjekt, inklusive noterade portföljbolag, hypoteksinstitut och direktägda onoterade portföljbolag, ska normalt genomlysas utifrån:

- Länsförsäkringar Livs gällande hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier för bolag
- Överträdelse av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- Växthusgasintensitet och koldioxidavtryck (nulägesbild)<sup>8</sup>
- Klimatscenarios (framåtblickande)
- Huruvida vetenskapliga klimatmål är antagna eller ansökan inlämnad ("Science Based Targets")
- Indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt Tabell 3 ovan (kategorin investeringsobjekt)
- Taxonomiförenlighet

Förvaltningsformernas investeringar i kategorin stater och överstatliga organisationer, inklusive regioner och kommuner, ska normalt genomlysas utifrån:

- Länsförsäkringar Livs gällande hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier för stater
- Överträdelse av de områden som täcks av FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande
- Indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt Tabell 3 ovan (kategorin statliga och överstatliga enheter)
- EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet

Genomlysningen av befintliga illikvida fonder, i huvudsak Private Equity- och Private Lending-fonder, görs efter bästa förmåga utifrån den hållbarhetsrelaterad information som förvaltarna av fonderna delger Länsförsäkringar Liv. Informationen täcker fonden aggregerat och ibland vissa av fondens portföljbolag:

<sup>7</sup> Länsförsäkringar Livs styrelse fastställer motsvarande policy minst årligen och senast 2025-09-15.

<sup>8</sup> Nyckeltal som mäts och följs upp regelbundet är växthusgasintensiteten (ton CO<sub>2</sub>e scope 1 och 2/intäkter i miljoner kr) för noterade aktieinnehav samt koldioxidavtrycket (ton CO<sub>2</sub>e scope 1–3/marknadsvärde investerat i miljoner kr) för mätbara innehav i Länsförsäkringar Livs investeringsportföljer.

- Fondens hållbarhetsprofil uttryckt både med kvantitativa och kvalitativa indikatorer samt med exempel på hållbarhetsrelaterade förflyttningar för fonden;
- Enskilda *portföljbolag* i fonden, t.ex. CO2-utsläpp "scope" 1-2, väsentliga ESG-risker och/eller möjligheter samt förvaltarens bedömning av bolagens hanteringar av dessa.
- Vid behov, allvarliga överträdelser och/eller incidenter med koppling till hållbarhetsfaktorer. Informationen ska inkludera en beskrivning av vad som inträffat och vilka åtgärder som vidtas.

Den hållbarhetsinriktade genomlysningen görs inom Länsförsäkringar med stöd av leverantörer och olika datakällor. I huvudsak används primärdata<sup>9</sup> och publikt tillgänglig information i genomlysningen, men när detta inte finns tillgängligt baseras genomlysningen på estimerad data för externa dataleverantörer. Inga så kallade ESG-betyg eller "scores" köps in från leverantörer. Nedan presenteras en förteckning över de leverantörer och aktörer vars data Länsförsäkringar i olika utsträckning använde i genomlysningen under 2025:

- |                                   |   |
|-----------------------------------|---|
| • Clarity AI                      | • Economist Intelligence Unit (Democracy Index)   |
| • Morningstar/Sustainalytics      | • Transparency International  |
| • S&P Trucost                     | • EU-kommissionen   |
| • Hermes Eos                      | • OECD (Tax database)   |
| • Bloomberg                       | • Tax Foundation  |
| • CDP                             | • Svenska Utrikesdepartementet (landrapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer) |
| • Transition Pathway Initiative   | • Externa förvaltare av likvida och illikvida tillgångar  |
| • Science Based Target initiative |   |
| • Freedom House                   |   |
| • Climate Action 100+             |   |

Vad gäller dataförsörjning till indikatorerna i Tabell 3 ovan, samarbetar Länsförsäkringar huvudsakligen med Clarity AI och enskilda bolag/emittenter. Data hämtades även från ovan nämnda leverantörer och aktörer. Om någon data saknats eller inte varit lättillgänglig kontaktades, beroende på förutsättningarna, antingen kontrakterade leverantörer, externa förvaltare och/eller de enskilda bolagen i syfte att samla in information som behövdes för indikatorerna.

### 3.2 Prioritering av huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer

Länsförsäkringar Liv ingår i Länsförsäkringar AB-koncernen och styrningen av det övergripande hållbarhetsarbete framgår av koncernreglerna *Policy för hållbarhet*<sup>10</sup> och *Policy för ansvarsfulla investeringar och ägarstyrning*. Koncernen har, baserat på resultatet från en väsentlighetsanalys, fastställt fyra hållbarhetsområden som väsentliga för sin verksamhet och som ska prioriteras i hållbarhetsarbetet: *Klimatförändringar*, *Arbetslagare i värdekedja*, *Ansvarsfullt företagande* och *Den egna arbetskraften*. Vad gäller *Klimatförändringar* har LFAB-koncernen för avsikt att bidra till att begränsa klimatförändringar i linje med Parisavtalet och har antagit en långsiktig klimatambition som innebär klimatneutralitet senast år 2045. Ambitionen innebär bland annat att koncernen ska arbeta aktivt för att minska klimatpåverkan och klimatrisker.

Länsförsäkringar Liv ska i förvaltningen verka för de FN-stödda *Principles for responsible investments* (PRI) och beakta FN-initiativet *Global Compacts* principer för ansvarsfullt företagande och OECDs riktlinjer för multinationella företag. Väsentliga hållbarhets- och finansiella faktorer ska integreras i förvaltningen i syfte att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna. Vidare ska, inom ramen för fastställda förvaltningsmål, portföljbolag som befinner sig i omställning samt de som har lösningar och möjliggör övergången till ett hållbart och klimatneutralt samhälle främjas. Som ansvarsfull ägare ska Länsförsäkringar Liv uppmana bolag att anta vetenskapligt grundade miljömål samt påverka bolag med betydande hållbarhetsrelaterade risker och som saknar ambitioner att ställa om.

<sup>9</sup> Data erhållen från bolaget/emittenten.

<sup>10</sup> *Policy för hållbarhet* fastställs av Länsförsäkringar AB:s styrelse minst årligen och senast 2026-05-11. Länsförsäkringar Livs styrelse fastställer motsvarande policy minst årligen och senast 2025-09-15.

I **Tabell 1** ovan framgår att de huvudsakliga områdena för negativa konsekvenser som Länsförsäkringar Liv prioriterar är utsläpp av växthusgaser, sociala förhållanden och personalfrågor, god hälsa och välbefinnande, sociala aspekter, styrning och mänskliga rättigheter. Prioriteringen av dessa områden har gjorts utifrån:

- **Fastställda mål för ansvarsfulla investeringar**

Länsförsäkringars klimatambition innebär att klimatförändringar är högst prioriterat för Länsförsäkringar Livs kapitalförvaltningsverksamhet vad gäller att begränsa huvudsakliga negativa konsekvenser. Detta kommer bland annat till uttryck genom att bolaget i sin investeringsprocess verkar för att nå förvaltningsformernas mål avseende:

- i) Sänkt utsläppsnivå i linje med Parisavtalets ambition att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader, och
- ii) Ökad andel hållbara investeringar<sup>11</sup>.

Länsförsäkringar Livs styrelse fastställer mål för ansvarsfulla investeringar för förvaltningsformerna Gamla Trad, Nya Trad och Nya Världen.

- **Fastställda hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier**

För att konkretisera prioriteringen av huvudsakliga negativa konsekvenser i investeringsprocessen tillämpar Länsförsäkringar Liv hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier. Kriterierna är kopplade till ett urval av FN:s globala mål som har prioriterats för kapitalförvaltningen utifrån koncernens väsentliga hållbarhetsområden. Kriterierna täcker bolags agerande samt involvering i viss typ av produkter eller sektorer. Kriterier finns även för stater och jurisdiktioner. Bolag och stater som genom sin verksamhet träffas av kriterierna bedöms ge upphov till negativa konsekvenser för hållbar utveckling och motverka ett eller flera av FN:s globala mål. Aktuella kriterier publiceras på Länsförsäkringars hemsida.

- **Tillämpning av ansvarsfulla investeringsstrategier**

De hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterierna knyter an till och tillämpas i kombination med en eller flera av följande ansvarsfulla investeringsstrategier:

- i) Inkludering (välja in)
- ii) Exkludering (välja bort)
- iii) Påverkan

Strategierna ska integreras i investeringsprocesserna i syfte att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna och motverka negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Länsförsäkringar Liv har gradvis ökat tillämpningen av "Välja in" och "Påverka" och de är nu bolagets prioriterade strategier i syfte att främja exponering mot bolag och emittenter som med sina produkter, tjänster och projekt stödjer övergången till ett hållbart och klimatsmart samhälle.

### 3.3 Organisation och ansvar

Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning ansvarar för att tillämpa strategierna för att identifiera och prioritera huvudsakliga negativa konsekvenser i investeringsprocessen för de placeringstillgångar som Länsförsäkringar Liv förvaltar.

### 3.4 Metod för att välja andra indikatorer

Indikatorerna i **Tabell 3** ovan omfattar obligatoriska indikatorer (1.1 - 1.18) och andra indikatorer (utvalda fördefinierade indikatorer (2.4, 3.19 - 3.22) och egendefinierade indikatorer (A.1 - A.2)).<sup>12</sup> De andra indikatorerna har Länsförsäkringar Liv valt ut för att de tillhör indikatorerna som Länsförsäkringar Liv följer upp i sin regelbundna hållbarhetsrelaterade genomlysning och därmed prioriterat beaktar i investeringsprocessen. Indikatorerna

<sup>11</sup> Enligt definitionen i Disclosureförordningen (EU) 2019/2088, artikel 2.17, omfattar både miljömässiga och sociala hållbarhetsfaktorer.

<sup>12</sup> I Kommissionens delegerade förordning (EU)2022/1288, bilaga 1 framgår de obligatoriska indikatorerna (tabell 1) och valbara fördefinierade indikatorer (tabell 2 - 3).

omfattas också av de hållbarhetsrelaterade exkluderings- och omställningskriterier som tillämpas inom ramen för de ansvarsfulla investeringsstrategierna, se [Tabell 4](#) nedan.

De egendefinerade indikatorerna i området Hälsa och välbefinnande rör spel om pengar och tobak. Bolag med denna typ av verksamhet ingår vanligen i breda, globala marknadsindex. Det är därför sannolikt att portföljbolag med denna verksamhet skulle utgöra del av förvaltningsformerna om nämnda exkluderingskriterier inte tillämpas av Länsförsäkringar Liv. De negativa konsekvenserna för de olika kriterierna kan summeras till:

- **Tobak:** Tobaksanvändning är ett globalt folkhälsoproblem med vetenskapligt belagda hälsorisker. Bruk av främst cigaretter medför en direkt skadlig påverkan på användaren likväl som negativa effekter för omgivningen.
- **Spel om pengar:** spel om pengar, särskilt online, är förknippat med hög risk för spelmissbruk, vilket kan medföra stora ekonomiska förluster för drabbade individer. Spelmissbruk medför även ökad risk för psykisk ohälsa. Aktörer som tillhandahåller spel löper också stor risk att utnyttjas för pengatvätt.

**Tabell 4. Andra indikatorer som omfattas av exkluderings- och omställningskriterier**

Ytterligare klimat- och miljörelaterade indikatorer	
Utsläpp	2.4. Investeringar i företag utan initiativ för minskning av koldioxidutsläpp

  

Ytterligare indikatorer för sociala frågor och personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter, bekämpning av korruption och mutor	
Sociala aspekter	3.19. Genomsnittsvärde för yttrandefrihet
Mänskliga rättigheter	3.20. Genomsnittsvärde för respekten för mänskliga rättigheter
Styrning	3.21. Graden av korruption i genomsnitt
	3.22. Icke samarbetsvilliga skattejurisdiktioner

  

Andra indikatorer som används för att identifiera och bedöma ytterligare huvudsakliga negativa konsekvenser för en hållbarhetsfaktor	
Hälsa och välbefinnande	A.1. Spel om pengar
	A.2. Tobak

## 4 Policyer för aktieägarengagemang

Länsförsäkringar Livs ägarstyrnings- och påverkansarbete mot portföljbolag syftar till att bidra till det övergripande förvaltningsmålet och över tid till hållbart värdeskapande. Ägarstyrning och påverkansarbete bedrivs primärt mot direktägda innehav, men ska även eftersträvas i indirekt ägda portföljbolag och ingår därmed i kravställningen både vid val och uppföljning av externa förvaltare. Länsförsäkringar anlitar också en leverantör som är inriktad på påverkansarbete (påverkansleverantör).

Länsförsäkringar Livs ägarstyrning och påverkansarbete tar avstamp i den löpande bevakningen av omvärlds- och bolagshändelser, inklusive bolags arbete med hållbarhetsfaktorer. Den hållbarhetsinriktade genomlysningen i investeringsprocessen avser identifiera väsentliga händelser och överträdelser. Analyser och slutsatser från genomlysningen utgör grunden för de olika former av ägarstyrning- och påverkan som Länsförsäkringar utövar:

- kontinuerlig dialog med styrelse och ledning om god bolagsstyrning,
- röstning på bolagsstämmor,
- samarbete med andra aktieägare och kommunikation med relevanta intressenter i bolaget,
- reaktivt påverkansarbete vid misstänkta/bekräftade överträdelser (incidentdrivet); och
- proaktivt påverkansarbete rörande olika hållbarhetsfaktorer.

Det reaktiva påverkansarbetet syftar till att portföljbolag ska upphöra med överträdelser av internationella överenskommelser och principer för ansvarsfullt företagande samt vidta förebyggande åtgärder. Proaktivt påverkansarbete syftar till att portföljbolag ska arbeta förebyggande med väsentliga hållbarhetsfaktorer, både för att förhindra negativa konsekvenser och att hantera identifierade möjligheter. Se Fokuslistan på

lansforsakringar.se/tradansvarsfullainv under rubriken *Aktivt ägar- och påverkansarbete i våra traditionella förvaltningsformer* för en aktuell förteckning över vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringars påverkansarbete.

Om påverkan- och ägarstyrningsarbetet inte leder framåt kan olika eskaleringsåtgärder vidtas för att förbättra möjligheterna att påverka. Det kan till exempel omfatta samarbete med andra investerare för att gemensamt åstadkomma större effekt. Som en sista utväg kan portföljbolag exkluderas. Exkluderingar gäller i alla direktinvesteringar och så långt som möjligt i indirekta innehav via externa fonder.

I Tabell 5 sammanfattas det påverkansarbete som bedrivs i egen regi, via påverkansleverantören och via investerarinitiativ inriktade på påverkan med portföljbolag.

**Tabell 5. Ägarstyrning- och påverkansarbete - sammanfattning**

Tema för påverkansarbete	Typ av påverkansarbete	Koppling till indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser i Tabell 3 ovan
<b>Proaktiv påverkan till följd av identifierade väsentliga hållbarhetsfaktorer</b>	Dialoger har skett i egen regi (främst mot direktägda aktieinnehav) eller via påverkansleverantören. Dialoger via påverkansleverantören beror på vilka hållbarhetsfrågor som varit relevanta för de aktuella bolagen.	ET, beror på bolag och sektor
Reaktiv påverkan till följd av överträdelse kopplade till FN Global Compacts principer och OECD:s riktlinjer (bl.a. arbetsrätt, mänskliga rättigheter, korruption och/eller miljö)	Påverkansarbete bedrivs primärt via externa parter där deltagande från Länsförsäkringar äger rum i förekommande fall. Se Fokuslistan på lansforsakringar.se/tradansvarsfullainv under rubriken <i>Aktivt ägar- och påverkansarbete i våra traditionella förvaltningsformer</i> , för en aktuell förteckning över vilka bolag som omfattas av Länsförsäkringars påverkansarbete. Därtill kan överträdelser hanteras vid proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.	Indikator 1.10 - 1.11, samt relevanta indikatorer beroende på typ av överträdelse
Biologisk mångfald	Deltagande i investerarinitiativen: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stiftelsen FAIRR:s "Biodiversity Loss from Waste &amp; Pollution"</li> <li>• Nature Action 100</li> <li>• PRI Spring</li> </ul> Därtill bedrivs påverkan i egen regi med utvalda skogsbolag.	Indikator 1.7
Klimatförändringar	Deltagande i investerarinitiativen: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Climate Action 100+</li> </ul> Dialoger i egen regi med utvalda portföljbolag Proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.	Indikator 1.1 - 1.6, 1.15 (stater) och 2.4.
Mänskliga rättigheter	Deltagande i följande investerarinitiativ: <ul style="list-style-type: none"> <li>• PRI Advance</li> <li>• Investor Alliance on Human Rights</li> <li>• Children and the Digital Environment</li> </ul>	Indikator 1.10
Livsmedelsindustrin	Deltagande i stiftelsen FAIRR:s investerarinitiativ: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Protein Diversification</li> <li>• Seafood Traceability</li> </ul>	Indikator 1.7 - 1.8, 2.11, 2.14 och 2.15
Gruvindustrin	Deltagande i investerarinitiativet "Mining 2030/Investor Mining and Tailings Initiative". Därtill bedrivs proaktiva dialoger med utvalda portföljbolag via påverkansleverantör.	Indikator 1.7-1.11
Könsfördelning i styrelser	Proxyröstning eller fysiskt deltagande vid bolagsstämmor för direktägda noterade innehav.	Indikator 1.13
Skadliga kemikalier	Deltagande i Investor Initiative on Hazardous Chemicals (IIHC)	Indikator 1.8 och 1.9
God djurhållning (animal welfare)	Deltagande i investerarinitiativet BBFAW.	ET
Ökad tillgång till läkemedel	Deltagande i investerarinitiativet "Access to Medicine".	ET

## 5 Hänvisningar till internationella standarder

Som en del av Länsförsäkringar Livs arbete med ansvarsfulla investeringar och för att motverka huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer verkar Länsförsäkringar Liv för att internationella överenskommelser för ansvarsfullt företagande och internationellt erkända standarder för "due diligence" och rapportering ska följas (nedan benämnda internationella standarder).

I Tabell 6 redovisas de internationella standarder och som har tydlig koppling till en eller flera av indikatorerna i Tabell 3 som Länsförsäkringar Liv systematiskt och regelbundet beaktar i investeringsprocessen. I tabellen redogörs kortfattat för de metoder och datakällor som Länsförsäkringar Liv använder för att mäta hur dess investeringar efterlever internationella standarder.

**Tabell 6. Beskrivning och mätning av efterlevnad av internationella standarder som Länsförsäkringar Liv tillämpar**

Internationell standard	Indikator för huvudsakliga negativa konsekvenser i Tabell 3 med tydlig koppling till standarden	Metod och datakällor för att mäta efterlevnad av standard
Parisavtalet (i FN:s ramkonvention om klimatförändringar), 2015	Indikator 1.1, 1.3 och 1.4 (utsläpp av växthusgaser)	Länsförsäkringar mäter utsläpp av växthusgaser samt växthusgasintensiteten i förvaltningsformerna och rapporterar nyckeltal publikt, på årsbasis. I den framåtblickande analysen är utgångspunkten de klimatmål som portföljbolag har redovisat. Dessa mål konverteras till en siffra som anger hur mycket varmare klimatet skulle vara (mätt i °C) jämfört med förindustriell tid om portföljbolagen skulle uppfylla sina klimatmål. Utgångspunkten är klimatscenariot i IPCCs "Special Report on Global Warming of 1.5 °C". Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom fossila bränslen. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från förbränningskol, prospektering och konventionell utvinning av olja och gas, samt okonventionell utvinning av olja och gas. För ytterligare information, se ställningstagandet "Fossila bränslen" på <a href="https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar">lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar</a> under rubriken <i>Ställningstaganden</i> . <b>Datakällor:</b> S&P Trucost, Clarity AI, CDP, Science Based Target Initiative, Bloomberg, Transition Pathway Initiative
OECD:s riktlinjer för multinationella företag FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter FN Global Compact	Indikator 1.10 (Brott mot FN:s globala överenskommelse och OECD:s riktlinjer för multinationella företag)	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet alla noterade portföljbolag för att identifiera om något bolag överträder internationella konventioner och normer. Om en misstänkt normöverträdelse identifieras bland portföljbolag inleds en analys för att verifiera fakta. Om fakta kan verifieras fortskrider ett reaktivt påverkansarbete med bolaget. Syftet är att bolaget ska vidta åtgärder för att upphöra med överträdelserna samt införa förebyggande åtgärder så att liknande överträdelser inte upprepas i framtiden. För ytterligare information, se ställningstagandena "Affärsetik" och "Internationella normer" på <a href="https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar">lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar</a> under rubriken <i>Ställningstaganden</i> . För onoterade portföljbolag efterfrågas, antingen direkt från bolaget eller via extern förvaltare vid fondinvestering, incidentrapportering i händelse av överträdelser med koppling till hållbarhetsfaktorer. <b>Datakällor:</b> Genomlysning av noterade portföljbolag görs med stöd av data från Morningstar och Clarity AI. För onoterade portföljbolag efterfrågas data av bolagen eller de externa förvaltarna. Reaktivt påverkansarbete mot noterade portföljbolag bedrivs i samarbete med Hermes Eos.
Konventionen om klusterammunition, 2008 Konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawafördraget), 1997	Indikator 1.14 (Exponering mot kontroversiella vapen (antipersonella minor, klusterammunition, kemiska vapen och biologiska vapen))	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet alla noterade portföljbolag för exponering mot kontroversiella vapen. Länsförsäkringar direktinvesterar inte i, och utesluter, bolag som bedöms vara involverade i kontroversiella vapen. Ingen omsättning tilläts från involvering i kontroversiella vapen. För ytterligare information, se ställningstagandet "Försvarsindustrin" på <a href="https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar">lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar</a> under rubriken <i>Ställningstaganden</i> .

Konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring, 1972 Konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring, 1993		Vid nyinvesteringar i fonder med onoterade portföljbolag tillämpas också kriterierna för kontroversiella vapen genom att utgöra en del av avtalsskrivningar med respektive extern förvaltare. <b>Datakällor:</b> Clarity AI
EU:s förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet	Indikator 3.22 (Icke-samarbetsvilliga skattejurisdiktioner)	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet stater och jurisdiktioner mot skattekriterier. De som inte anses uppfylla grundläggande standarder för skatteförvaltning och för att motverka skatteflykt läggs till på exkluderingslistan. EU:s så kallade "svarta" lista utgör primär bedömningsgrund och andra källor inklusive den "grå" listan kan användas för att komplettera enskilda bedömningar. <b>Datakällor:</b> Europeiska rådet (primärkälla), OECD:s Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, Tax Justice Network
FN:s globala mål 3: God hälsa och välbefinnande  WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) 2003	Indikator A.2 (Tobak)	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom tobak. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från produktion av tobaksprodukter. För ytterligare information, se ställningstagandet "Tobak" på <a href="https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar">lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar</a> under rubriken Ställningstaganden. <b>Datakällor:</b> Clarity AI, S&P Trucost, Morningstar
FN:s globala mål 3: God hälsa och välbefinnande	Indikator A.1 (Spel om pengar)	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet noterade bolag för att identifiera om något är verksamt inom kommersiellt spel om pengar. Som underlag för bedömningen undersöks bolags intäkter från onlinespel och landbaserat spel på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). För ytterligare information, se ställningstagandet "Kommersiella spelbolag" på <a href="https://lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar">lansforsakringar.se/ansvarsfullainvesteringar</a> under rubriken Ställningstaganden. <b>Datakällor:</b> Clarity AI, S&P Trucost, Morningstar
FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, 1948 FN:s konvention mot korruption, 2003 ILO-konventioner, flertalet Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter Med flera	Mänskliga rättigheter, demokrati, yttrandefrihet och korruption (appliceras på statsobligationer och utvalda noterade statskontrollerade bolag)	Länsförsäkringar genomlyser regelbundet stater mot kriterier för mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, demokrati och korruption. En sammantagen bedömning görs om stater anses vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter. Utifrån Rysslands militära invasion av Ukraina, brott mot folkrätten och kränkning av mänskliga rättigheter exkluderas noterade ryska bolag som kontrolleras av ryska staten och/eller regioner i Ryssland (ryska "subyekty federatsii"). Dessutom exkluderas enskilda noterade bolag som kontrolleras av ryska oligarker. Belarus och Iran exkluderas också till följd av dess stöd till kriget. <b>Datakällor:</b> Economist Intelligence Unit, Freedom House, Transparency International, Svenska UD:s rapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, FN och EU:s sanktionslistor

## 6 Historisk jämförelse

Länsförsäkringar Livs värden på indikatorerna för huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbar utveckling för den aktuella rapporteringsperioden (1 januari – 31 december 2025) och föregående rapporteringsperioder, upp till de senaste fem föregående perioderna, presenteras i **Tabell 3**. Rapporteringen av indikatorerna gjordes för första gången i detta format i juni 2023, varför endast tre föregående rapporteringsperioder presenteras i denna redogörelse.

Skillnader i indikatorernas värden jämfört med tidigare perioder kan förklaras av förändringar i Länsförsäkringar Livs investeringar, förändringar i enskilda investeringars hållbarhetsdata, förändringar i tillgången av rapporterade hållbarhetsdata eller förändringar i modellerna som används för att estimerade hållbarhetsdata.

Rapporteringen av hållbarhetsdata är under utveckling och portföljbolagen har kommit olika långt i sitt arbete med att mäta, kvalitetssäkra och rapportera den. Detta innebär att rapporterade data inte alltid finns för alla investeringar och att kvaliteten på tillgängliga data kan vara bristfällig. För att täcka upp för dessa brister använder Länsförsäkringar Liv ibland estimerade data som externa leverantörer tagit fram. Fram till dess att rapporteringen av hållbarhetsdata mognat kan förändringar i tillgängliga, kvalitetssäkrade data och utvecklingen av estimeringsmodeller medföra att förändringar i indikatorvärdena är oregelbundna och behöver analyseras närmare för att förstås.

Nedan kommenteras förändringen jämfört med föregående år för vissa av indikatorerna.

### Indikatorer för utsläpp av växthusgaser

#### *Kommentar till förändringen av värdena på indikatorerna 1.1, 1.2 och 1.3 samt 2.4*

Indikatorvärdenas förändring jämfört med föregående år beror dels på att fler portföljbolag har rapporterat sina koldioxidutsläpp på ett mer heltäckande sätt, dels på att Länsförsäkringar Liv har ökat fokus på att stödja omställning till ett hållbart och klimatsmart samhälle.

Som nämns ovan är rapporteringen av hållbarhetsdata under utveckling. Tillgången på rapporterad data från portföljbolagen ökar och blir mer heltäckande bland annat till följd av lagstiftning om hållbarhetsrapportering gradvis träffar fler bolag. Detta kan innebära kraftiga förändringar i enskilda portföljbolags rapporterade utsläpp utan att de väsentligt har förändrat sin verksamhet, varför man bör vara försiktig med att dra några slutsatser om indikatorvärdenas förändringar. Samtidigt grundas mycket data om indirekta utsläpp (s.k. scope 3-utsläpp) fortfarande på estimat.

Länsförsäkringar Liv ökade fokus på att stödja omställningen till ett hållbart och klimatsmart samhälle har inneburit att förvaltningsformernas andel i industribolag har ökat under året. Förändringen reflekteras i de CO2-relaterade indikatorerna, t.ex. 1.1, 1.2 och 1.3 som ökat. Indikatorvärdena förväntas minska över tid i takt med att portföljbolagens omställningsarbete fortskrider och bidrar till utsläppsminskningar i den reala ekonomin. En annan konsekvens är att indikatorn 1.4, som mäter andelen portföljbolag som saknar verifierade vetenskapliga klimatmål, har minskat.

#### *Kommentar till förändringen av värdet på indikator 1.4*

Exponeringen mot företag verksamma inom sektorn för fossila bränslen har förändrats. Länsförsäkringar har exkluderingskriterier gällande fossila bränslen (kol, olja och gas) som reducerar exponeringen mot bl.a. energibolag. Kriterierna tillåter dock att en liten andel av omsättningen kan genereras från fossila bränslen vilket innebär att Länsförsäkringar Liv kan ha investeringar i bolag verksamma inom fossila bränslen. Vidare skiljer sig definitionen av involvering i fossila bränslen åt mellan olika finansmarknadsaktörer och regelverken.

### Indikatorer för sociala förhållanden och personalfrågor

#### *Kommentar till förändringen av värdet på indikator 1.10*

Indikatorvärdet för andelen av investeringar i portföljbolag som har varit inblandade i överträdelser mot FN Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande eller OECD:s riktlinjer för multinationella företag inte svart eller vitt utan beror på dataleverantörernas bedömningar och kan därför variera mellan dataleverantörer. Därför har Länsförsäkringar Liv under de senaste åren vidareutvecklat tillvägagångssättet för att identifiera investeringsobjekt som är inblandade i överträdelser. Detta innebär att indikatorvärdena för olika år inte är jämförbara.

Vidareutvecklingen innebär att en metod för kvalitativ bedömning av bolags ansvar och involvering, som flaggas av dataleverantörer, har konkretiserats samt att ramverk för hur påverkansarbete ska bedrivas har beslutats. Bolagen som identifieras som inblandade i bekräftade allvarliga överträdelser finns upptagna på Länsförsäkringars så kallade *Fokuslistan*, som finns tillgänglig på [lansforsakringar.se/tradansvarsfullainy](https://lansforsakringar.se/tradansvarsfullainy) under rubriken *Aktivt ägar- och påverkansarbete i våra traditionella förvaltningsformer*.

Om portföljbolag som är inblandade i allvarliga överträdelser också har uppvisat ovilja att upphöra med överträdelserna eller vidta förebyggande åtgärder kommer Länsförsäkringar sälja innehavet och lägga bolaget på Länsförsäkringars exkluderingslista.